

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Klášterky a soudců JUDr. Michala Holuba a JUDr. Blanky Chlostové ve věci

žalobkyně: **Ing. Hana M.**, narozená dne XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátem JUDr. Radkem Rozmánkem
sídlem Švédská 6, Olomouc

proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Praha 2, Vyšehradská 16
za kterou jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
IČO 69797111, sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2

o zaplacení částky 1 132 766 Kč,

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. října 2014,
č. j. 12 C 163/2013 – 135,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku II. **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku **200 000 Kč** do tří dnů od právní moci rozsudku, ohledně částky 800 000 Kč se rozsudek soudu I. stupně **potvrzuje**.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení před soudy všech stupňů ve výši **49 206 Kč** do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Radka Rozmánka.

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným rozsudkem soud I. stupně zastavil řízení co do částky 132 766 Kč (výrok I.) a zamítl žalobu, kterou se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 1 000 000 Kč (výrok II.). Současně nepřiznal žádné z účastnic právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).
2. Rozhodl tak v řízení, v němž se žalobkyně žalobou proti žalované domáhala zaplacení částky 132 766 Kč jako majetkové škody (náklady na obhajobu) a částky 1 000 000 Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu spočívající v nezákonném vedení trestního stíhání vůči žalobkyni, které bylo vedeno u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 9 T 48/2011. Žalobkyně byla v tomto řízení zproštěna obžaloby podle ust. § 226 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, dále jen „tr. ř.“, neboť se prokázalo, že se skutek, pro který byla stíhána, nestal. Žalobkyně nároky z tohoto nezákonného trestního stíhání předběžně uplatnila návrhem ze dne 11. 12. 2012 u žalované, nad rámec žalobního nároku přitom uplatnila ještě náklady za obhajobu JUDr. Dítěte ve výši 98 520 Kč, náklady vynaložené na revizní znalecké posudky ve výši 620 038 Kč a celkové zadostiučinění požadoval ve výši 2 000 000 Kč. Žalovaná částečně žalobkyni odškodnila zaplacením nákladů za obhajobu JUDr. Dítěte, nákladů revizních znaleckých posudků a za zadostiučinění ve výši 100 000 Kč.
3. Žalovaná v žalobě uplatněné nároky neuznala, když měla za to, že žalobkyni poskytla odškodnění v odpovídající výši, zejména pokud se týká imateriální újmy.
4. V průběhu řízení žalovaná zaplatila žalobkyni ještě částku 56 160 Kč na úhradu nákladů za právní zastoupení JUDr. Rozmánekem, přičemž žalobkyně s ohledem na tuto skutečnost vzala žalobu zpět co do částky 132 766 Kč a soud I. stupně řízení ohledně této částky podle ust. § 96 odst. 1, 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dále jen „o. s. ř.“, zastavil (výrok I. napadeného rozhodnutí).
5. Po provedeném dokazování vzal soud I. stupně za prokázané (a mezi účastníky za nesporné), že usnesením Policie ČR ze dne 22. 2. 2011 bylo zahájeno trestní stíhání žalobkyně pro trestný čin krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku dle ust. § 175 odst. 1, 3 40/2009 Sb., trestního zákoníku, dále jen „tr. zák.“, ve stadiu pokusu dle ust. § 8 odst. 1 tr. zák. Za stěžejní důkaz o spáchání uvedeného trestného činu byl považován znalecký posudek ústavu VOX ze dne 24. 8. 2011. Již v době zahájení trestního stíhání žalobkyně měla policie k dispozici i jiné znalecké posudky, jejichž závěry zcela vyvracely závěry znaleckého posudku ústavu VOX. Nebylo tak na místě trestní stíhání žalobkyně vůbec zahajovat. Žalobkyně byla rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2012 zproštěna obžaloby podle ust. § 226 písm. a) tr. ř., neboť bylo zjištěno, že jediným důkazem, který měl žalobkyni usvědčovat ze spáchání pokusu za vinu jí kladeného trestného činu, byl výše uvedený znalecký posudek, který však byl soudem hodnocen jako nepoužitelný, neboť se vyjadřoval k odborným otázkám, které se vymykaly rozsahu jeho znalecké činnosti a navíc byl v konfrontaci s dalšími, v řízení předloženými posudky, hodnocen jako nepřesvědčivý. Proti tomuto rozsudku podal státní zástupce odvolání, které však Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 26. 7. 2012, č. j. 55 To 144/2012 – 2452, které nabylo právní moci ne 26. 7. 2012, zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud neshledal jednání žalobkyně ani jako přestupek a ani jako kárné provinění. Dále vzal soud I. stupně za prokázané, že trestní stíhání žalobkyně bylo velmi široce medializováno nejen regionálně, ale i celostátně, a to jak v televizi, rádiu, na internetu i v tištěných novinách. Média byla o probíhajícím trestním stíhání žalobkyně, o skutku, který je jí kladen za vinu a průběhu řízení informována osobami v postavení orgánů činných v trestním řízení. Tato široká medializace a trestní stíhání samo mělo negativní vliv na profesi žalobkyně, které přestalo být zadáváno zpracování znaleckých posudků úřady města Olomouc i zde působících notářů, které až do té doby zcela běžně pro tyto instituce zpracovávala. Žalobkyně proto musela svou znaleckou činnost přenést mimo své bydliště. Úbytek zakázek

i její působení mimo vlastní region přetrvává i po skončení trestního stíhání. Široká medializace jejího trestního stíhání v regionálních i v celostátních médiích, ji výrazně poškodila ve sféře osobnosti. Došlo k narušení vazeb s lidmi z místa bydliště žalobkyně. Lidé se jí začali mstít, poničili jí osobní automobil a nadávali jí. Ani po skončení trestního stíhání žalobkyně se vztahy obyvatel k žalobkyni v místě bydliště neurovnaly. To se pak negativně projevilo na jejím zdravotním stavu, kdy žalobkyně se psychicky zhroutila, přestala jíst, hubla a přestala se starat o domácnost. Tuto péči za ni musela převzít svědkyně Petra N. a syn žalobkyně. V důsledku svého špatného psychického stavu byla pod lékařským dohledem, brala prášky na uklidnění a na spaní.

6. Takto zjištěný skutkový stav posoudil soud I. stupně podle ust. § 2, § 5 písm. a), § 7, § 8, § 26 a § 31a zák. č. 82/1998 Sb., přičemž vzal za rozhodné, že žalobkyně byla obžaloby zproštěna proto, že nebylo prokázáno, že se skutek, který její byl kladen za vinu, se vůbec stal. Soud I. stupně pak s odkazem na ust. § 441 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník platný do 31. 12. 2013, a judikaturu Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu konstatoval, že se v daném případě jednalo o nezákonné zahájení a následné vedení trestního stíhání a že zproštění obžaloby tak mělo stejné důsledky jako zrušení nezákonného rozhodnutí podle ust. § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. Soud I. stupně tedy shledal existenci odpovědnostního titulu spočívajícího v nezákonném rozhodnutí.
7. Ohledně vzniku nemajetkové újmy soud I. stupně dospěl k závěru, že žalobkyně prokázala, že trestní stíhání mělo nezanedbatelný vliv na její profesní postavení znalkyně nejen v tom smyslu, že jí ubyli zadavatelé posudků z oblasti veřejné správy, ale především v tom, že předmětem stíhání byla právě její znalecká činnost s tím, že sice nedošlo k narušení rodinných vazeb žalobkyně, avšak o jejím stíhání se dozvěděli lidé v jejím okolí, obci, regionu, profesi, neboť byla zpracovávána v dané kauze řada posudků dalších znalců, čímž došlo k poškození její dobré pověsti. Soud I. stupně tedy dovedl, že již na podkladě těchto skutečností žalobkyni vznikla nejen určitá újma ztotožnitelná se subjektivními pocity frustrace a beznaděje, ale i újma objektivizovaná představovaná zásahem do osobnostních práv žalobkyně. Soud I. stupně dále přihlédl k tomu, že i když žalobkyně nebyla v průběhu trestního stíhání omezena na osobní svobodě, dostalo se jejímu trestnímu stíhání rozsáhlé publicity nejen na úrovni regionální, ale i na celostátní, kdy bylo medializováno na internetu, v novinách i televizi, přičemž informace o vedení trestního stíhání se dostala do sociálního okolí žalobkyně a na základě této medializace, k níž značně přispěly orgány činné v trestním řízení, došlo k výraznému zhoršení vztahu žalobkyně a jejího širšího sociálního okolí. Soud I. stupně uzavřel, že došlo k podstatnému snížení reputace žalobkyně a její dobré pověsti. Soud I. stupně rovněž zdůraznil, že žalobkyni hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody v rozpětí od 2 do 10 let, tedy v sazbě vyšší než průměrné, i když s ohledem na její dosavadní trestní bezúhonnost bylo možno předpokládat maximální hrozbu trestu odnětí svobody při dolní hranici trestní sazby. Soud I. stupně také přihlédl k tomu, že trestní stíhání mělo výrazný vliv na zdravotní, respektive psychický stav žalobkyně.
8. Soud I. stupně následně dospěl k závěru, že žalobkyni v souvislosti s nezákonným trestním stíháním vznikla nemajetková újma spočívající v zásahu do jejích osobnostních práv a že samotné konstatování nezákonnosti trestního stíhání, respektive vydání nezákonného rozhodnutí, ve spojení se zprošťujícím rozhodnutím, nebylo postačujícím odškodněním.
9. Pokud se týká výše zadostiučinění, soud I. stupně vzal v úvahu, že odškodnění v penězích nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti s tím, že v případě nezákonného trestního stíhání dosud nedošlo ke stanovení obecného, respektive obvyklého, výpočtu zadostiučinění. S ohledem na předvídatelnost soudních rozhodnutí soud I. stupně vyšel z mechanismu výpočtu stanoveného pro nepřiměřenou délku řízení a shledal důvodnou částku ve výši 38 250 Kč při základní částce ve výši 15 000 Kč za rok trvání řízení a celkové délce trestního stíhání žalobkyně v délce 17 měsíců, přičemž neshledal důvod pro krácení

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

základní částky na polovinu za první dva roky trvání řízení. Výslednou základní částku pak snížil o 20 % s ohledem na to, že řízení nebylo nikterak dlouhé. Na druhé straně soud I. stupně dospěl k závěru, že bylo namístež základní ohodnocení zvýšit o 50 % z důvodu žalobkyní prokázaným následkům v její osobnostní sféře a o dalších 20 % odpovídajících široké medializaci případu žalobkyně, na níž se podílely samy orgány činné v trestním řízení. Další důvod zvýšení o 30 % shledal v povaze věci. Soud I. stupně tak uzavřel, že žalovanou poskytnuté odškodnění ve výši 100 000 Kč bylo zcela odpovídajícím žalobkyní prokázaným následkům jejího nezákonného trestního stíhání, a proto žalobu v celém rozsahu jako nedůvodnou zamítl.

10. O nákladech řízení rozhodl soud I. stupně s odkazem na ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř.
11. Proti výrokům II. a III. rozsudku podala žalobkyně odvolání, v němž namítla, že v případě nezákonného trestního stíhání je třeba výši přiměřeného zadostiučnění za nemajetkovou újmu vzniklou v souvislosti s tímto stíháním úvahu soudu dle ust. § 136 o. s. ř., při pečlivém zvážení všech dopadů stíhání do osobností sféry žalobkyně. Podle žalobkyně soud I. stupně tímto způsobem nepostupoval a porušil tak při stanovení výše zadostiučnění princip přiměřenosti, přičemž se vůbec nevypořádal s tím, že orgány činné v trestním řízení měly již od počátku k dispozici jiné znalecké posudky, které zcela vyvracely správnost posudku ústavu VOX CONSULT, přesto však řízení nezastavily, nýbrž je dovedly až do fáze soudního řízení. Dále uvedla, že soud I. stupně pominul i to, že znalecká činnost byla a nadále je jediným zdrojem jejího příjmu, a to za situace, kdy se navíc dlouhodobě stará o svou starou matku. Namítla také, že v důsledku trestního stíhání musí vyjíždět za prací do jiného regionu vzdáleného 70 až 120 km od jejího bydliště, přičemž zakázky nejsou takového rozsahu, jako tomu bylo před jejím trestním stíháním. Rovněž poukázala na to, že důsledky medializace jejího trestního stíhání přetrvávají dosud, neboť novou notářkou v Olomouci Mgr. Lucií Holubovou byla ustanovena znalkyní v dědickém řízení vedeném pod sp. zn. XXXXX, avšak dědička proti osobě žalobkyně vznesla námitky, přestože žalobkyni osobně nezná a jako znalkyně je tato bezúhonná, a to z důvodu zjištěných referencí a možného střetu zájmů. Starší notáři sídlící v Olomouci žalobkyni jako znalkyni neustanovují vůbec. Navrhla proto, aby byl rozsudek soudu I. stupně v napadených výrocích změněn tak, aby jí bylo přiznáno zadostiučnění ve výši 1 000 000 Kč.
12. Žalovaná se k odvolání vyjádřila tak, že navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně a upozornila na to, že u informací podávaných orgány činnými v trestním řízení médiím nedošlo z jejich strany k žádnému excesu.
13. Rozsudkem ze dne 6. 10. 2015, č. j. 12 Co 130/2015-174, odvolací soud změnil napadený rozsudek ve výroku II. tak, že uložil žalované uhradit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku částku ve výši 200 000 Kč, ohledně částky 800 000 Kč pak napadený rozsudek v zamítavé části potvrdil.
14. K dovolání žalobkyně Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 1. 6. 2016, č. j. 30 Cdo 1635/2016-189, zrušil rozsudek odvolacího soudu s konstatováním, že ačkoli odvolací soud výslovně neuvedl, že byl ve své úvaze veden kritérii definovanými rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněném pod číslem R 122/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, došlo k částečné shodě mezi odvolacím soudem v úvahu hodnocenými skutečnostmi a citovaným rozsudkem. S ohledem na okolnost, že prolnutí důvodů odvolacího soudu s rozsudkem Nejvyššího soudu R 122/2012 nebylo úplné, dovolací soud uzavřel, že odvolací soud při stanovení výše přiměřeného zadostiučnění postupoval na základě neúplného právního posouzení, tudíž nesprávně. Dovolací soud dále, k dovolací námitce žalobkyně ohledně limitace doby trvání negativního zásahu v osobnosti poškozené, odkázal na závěry uvedené v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněném pod číslem

115/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2434/2010, uveřejněném pod číslem 10/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek s tím, že se vždy vychází z toho, že nemajetková újma jako následek škodné události vzniká - v tomto smyslu časově ohraničeně - v souvislosti s jejím působením. Dovolací soud pak odvolacímu soudu uložil, aby se při hodnocení skutkových okolností dané záležitosti zaměřil na zvážení podmínek věci z hlediska všech kritérií obsažených v rozhodnutí R 122/2012, včetně demonstrativního výčtu příkladů obsažených v textu pro jejich bližší specifikaci, a na tomto posouzení založil výpočet odpovídajícího zadostiučinění nemajetkové újmy vzniklé žalobkyni. Pro určení konkrétní výše zadostiučinění pak odkázal na zásadu přiměřenosti a předvídatelnosti odškodnění blíže rozebranou např. v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, č. j. 30 Cdo 1747/2014 (uveřejněné pod č. 67/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Současně dovolací soud odvolacímu uložil, aby s ohledem na nemalý mediální prostor, který byl trestnímu řízení vedenému proti žalobkyni věnován, zhodnotil také okolnosti věci ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, č. j. 30 Cdo 4280/2011.

15. Následně rozsudkem ze dne 22. 11. 2016, č. j. 12 Co 130/2015 - 206, odvolací soud změnil napadený rozsudek ve výroku II. tak, že uložil žalované uhradit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku částku ve výši 200 000 Kč, ohledně částky 800 000 Kč pak napadený zamítavý rozsudek potvrdil.
16. K dovolání žalobkyně Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 25. 4. 2018, č. j. 30 Cdo 2235/2017-221, zrušil rozsudek odvolacího soudu s tím, že žalobkyně namítá, že obsahem vyjádření, jež učinili vůči médiím zástupci orgánů činných v trestním řízení, byla porušena presumpce nevinny její osoby, medializací případu došlo k umocnění zásahu do osobnostní sféry, odvolací soud tuto okolnost nesprávně hodnotil při stanovení výše nemateriální újmy a nedostal tak pokynu Nejvyššího soudu v předchozím kasačním rozhodnutí, aby okolnosti případu hodnotil ve světle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011.
17. Problematika poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných je upravena zejména v § 8a tr. ř., když toto ustanovení v sobě zahrnuje úpravu dvou kolidujících zájmů, a to povinnost chránit informace důležité pro trestní řízení a povinnost orgánů činných v trestním řízení informovat veřejnost o své činnosti (čl. 17 odst. 5 Listiny). Zároveň zdůrazňuje nutnost respektování zásady presumpce nevinny. Je nezbytné, aby byl zřetelný rozdíl mezi prohlášením, že je určitá osoba obžalována z trestného činu, přičemž stále ještě nebylo soudem pravomocně rozhodnuto o její vině či nevině, a sdělením, že tato osoba čin spáchala. Jak mnohokrát zopakoval i Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“), je nutno klást důraz na výběr slov a formulace, kterými veřejně činné osoby (veřejné orgány) prezentují trestní. I použití nevhodného vyjádření nemusí být rozhodné, pokud je to odpovídající charakteru a kontextu řízení (rozsudek ESLP ze dne 12. 7. 2013, č. 25 424/09, ve věci ve věci A. proti Velké Británii).
18. Rozhodnutí státního zástupce zda podá či nepodá žalobu, je pak ovládáno ustanovením § 176 t. ř., že kterého plyne, že pro podání obžaloby je nezbytné, aby státní zástupce ze shromážděných důkazů dospěl k závěru, že obviněná osoba spáchala jí za vinu kladené jednání postihované trestním právem. Míra jistoty, že obviněný spáchal trestný čin, je v případě podání obžaloby výrazně nižší, než jaká je požadována pro vynesení odsuzujícího rozsudku. Při podání obžaloby se neuplatňuje zásada *in dubio pro reo*, a obžalobu je tedy třeba podat, i pokud se v průběhu vyšetřování nepodaří rozptýlit pochybnosti o tom, zda se obviněný stíhaného skutku dopustil, a současně již nepřipadá do úvahy provedení dalších důkazů.
19. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1635/2016, bylo odvolacímu soudu uloženo, aby se mimo jiné věnoval při hodnocení nároku žalobkyně kritériím

zmiňovaným v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011. Odvolací soud se k této otázce vyjádřil pouze toliko, že „informace orgánů v trestním řízení poskytnutá médiím neměla povahu výrazného excesu, který by se měl projevit ve výrazném zvýšení odškodnění, neboť medializace byla prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního stíhání a obecných veřejných poměrů.“ Pro toto posouzení však odvolací soud nepředkládá žádné relevantní úvahy ani skutková zjištění a z rozhodnutí odvolacího soudu nevyplývá, jakými prohlášeními se zabýval, zda (zejména) splňovala požadavky tr. ř. a omezil se pouze na konstatování, že poskytnuté informace neměly povahu výrazného excesu. Tím však nebyly splněny požadavky ust. § 157 odst. 2 o. s. ř., neboť není zřejmé z jakých úvah a na základě kterých skutkových okolností odvolací soud svůj závěr vystavěl. V tomto ohledu je pak nutno považovat právní posouzení odvolacího soudu za neúplné a tedy i nesprávné.

20. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněném pod číslem 122/2012 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, bylo m. j. uvedeno, že při stanovení formy a výše zadostiučinění je na místě přihlédnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Těmi budou zejména okolnosti vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, projevující se například ve zjištění, že trestní stíhání bylo proti poškozenému zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jej poškodit (v takovém případě bude poškozený zahájení trestního stíhání vnímat obzvlášť úkorně). S tímto hlediskem se však odvolací soud, jak poukazuje dovolatelka, výslovně nezabýval, čímž se rovněž odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.
21. Dovolací soud shledal, že právní posouzení provedené odvolacím soudem bylo neúplné, tudíž nesprávné. Nejvyšší soud proto napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení a uložil odvolacímu soudu v rámci dalšího projednání věci opětovně posoudit nárok žalobkyně – jí tvrzenou újmu ve vazbě na prohlášení orgánů činných v trestním řízení - v kontextu uvedených judikatorních závěrů. V návaznosti na dosažené závěry pak případně upraví výši žalobkyni přiznaného zadostiučinění.
22. Odvolací soud následně věc projednal podle ust. § 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř. s tím, že přihlédl k doplnění dokazování usnesením Okresního soudu v Olomouci ze dne 4. 12. 2014, č. j. XXXXX a námitkami dědičky Alice P. ze dne 20. 12. 2014, provedenému ve smyslu ust. § 213 odst. 4 o. s. ř. již při jednání dne 6. 10. 2015.
23. Odvolací soud také znovu provedl důkaz listinami, které již provedl soud I. stupně - články XXXXX.
24. Z důkazu „XXXXX“ PČR – internetové stránky PČR ze dne XXXXX vyplývá, že Policie ČR oznámila, že v souvislosti s prověřováním směnné smlouvy mezi městem Olomouc a podnikatelem v březnu 2009 týkající se Edelmanna Paláce si nechala vypracovat znalecký posudek a z nichž jasně vyplývá, že v případě nabytí účinnosti směnné smlouvy by město bylo poškozeno nejméně o 23 miliónů korun, když znalkyně posudky na jedné straně hrubě podhodnotila a na druhé straně hrubě nadhodnotila. Proti znalkyni zahájili trestní stíhání pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku. Žalobkyně ve zprávě není jmenována. Stejně informoval vyšetřovatel ČTK, když ve zprávě ČTK z XXXXX také není uvedeno jméno žalobkyně, pouze jméno podnikatele zúčastněného na smlouvě (Miroslav B.) a zprávu téhož dne převzal i Deník.cz a server ČT24. Následně pro Českou televizi dne XXXXX státní zástupce uvedl, že obžaloba byla podána na základě konkurenčních znaleckých posudků a dne XXXXX pro deník DNES, že „důkazní situace mu nedávala jinou možnost než věc posunout dál a ve věci bude muset rozhodnout nezávislý soud“.
25. Od zahájení hlavního líčení dne 8. 12. 2011 zprávy obsahují i vyjádření žalobkyně, včetně jejího jména, a jejího advokáta, která jsou obsáhlejší než vyjádření policie či státního zástupce a víceméně i popisují průběh hlavních líčení ve věci a k věci se vyjadřují i komunální politici,

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

nikoli orgány činné v trestním řízení. Následně média informovala i o zprošťujícím rozsudku XXXXX.

26. Jestliže pak až při odvolacím jednání dne 24. 7. 2018 žalobkyně odvolacímu soudu předložila listiny – XXXXX večerník ze XXXXX, jedná se o nepřípustný důkaz podle ust. § 119 o. s. ř., stejně jako další navržený důkaz blíže nespecifikovanými znaleckými posudky z trestního spisu.
27. I s ohledem na právní názor dovolacího soudu odvolací soud neměl důvodu odchytil se od svého již vysloveného závěru, že soud I. stupně na základě provedeného dokazování a nesporných tvrzení účastníků správně zjistil skutkový stav věci a tento také co do základu nároku žalobkyně správně posoudil podle odpovídajících zákonných ustanovení. Trestní stíhání žalobkyně, které skončilo rozhodnutím o jejím zproštění obžaloby podle ust. § 226 písm. a) tr. ř., je totiž třeba postavit na roveň nezákonnému rozhodnutí ve smyslu ust. § 8 zák. č. 82/1998 Sb. Proto je dána odpovědnost státu za škodu, která žalobkyni vznikla v důsledku tohoto nezákonného trestního stíhání. Odvolací soud rovněž je stejného názoru jako soud I. stupně, že v případě žalobkyně nebylo dostačujícím odškodněním nemateriální újmy, která jí v souvislosti s nezákonným trestním stíháním vznikla, konstatování porušení práva, ani omluva, již se jí fakticky dostalo již ve zprošťujícím rozhodnutí Okresního soudu v Olomouci, následně potvrzeného Krajským soudem v Ostravě, ale že je namístě odškodnění ve formě peněžní.
28. Odvolací soud dále setrval i na právním názoru, že při stanovení výše odškodnění imateriální újmy nelze použít metodiku vytvořenou judikaturou pro výpočet přiměřeného zadostiučnění v souvislosti s nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce řízení. Odškodnění negativních dopadů nezákonného trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené je třeba stanovit zcela individuálně, přičemž tyto dopady nelze objektivizovat v obecné rovině, potažmo ani stanovit nějakou základní částku, od níž by se mělo přiměřené zadostiučnění v souvislosti s trestním stíháním odvíjet. Výši přiměřeného zadostiučnění je proto v takovýchto případech nutno stanovit na základě úvahy soudu ve smyslu ust. § 136 o. s. ř.
29. Podle ust. § 243g odst. 1 části první věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s ust. § 226 o. s. ř. je odvolací soud vázán závazným právním názorem dovolacího soudu a s odkazem na závěry uvedené v rozhodnutí R 122/2012 odvolací soud znovu posoudil všechny dopady nezákonného trestního stíhání žalobkyně do její osobnostní sféry, především z pohledu přiměřenosti výše odškodnění ve vztahu k obdobným případům a obecně sdílené představě spravedlnosti (viz i např. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2200/2015, a ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014).
30. Odvolací soud také vzal v úvahu způsob odškodňování v jiných trestních řízeních, zejména ve věcech, ve kterých byla řešena problematika nezákonných domovních prohlídek (např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2011, č. j. 30 Cdo 1684/2010 - 363, jímž dovolací soud shledal přiměřeným zadostiučněním za poškození dobré pověsti a psychické útrapy v souvislosti s nezákonným trestním stíháním částku 100 000 Kč, když však vůbec nedošlo k zásahu do profesní oblasti). Odvolací soud opět za nejvíce se blížící dané věci pak vzal závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 10. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3858/2013, ve kterém byla řešeno odškodnění za nezákonné trestní stíhání poškozeného, který v rozhodném období vykonával veřejnou funkci – starosty obce, přičemž v tomto řízení bylo přiznáno odškodnění ve výši 150 000 Kč. V tomto ohledu odvolací soud vycházel z názoru, že žalobkyně jako soudní znalkyně je svou povahou osobou veřejně činnou, blízkou (nikoli však na roveň postavenou) osobě vykonávající veřejnou funkci, přičemž postavení například již zmíněného starosty na veřejnosti je bezesporu vyšší (zejména v daném regionu). Přitom žalobkyně při výkonu svého povolání může být dotčena zájmovým jednáním různých

osob a je u ní vyšší míra pravděpodobnosti, že bude vystavena možným důsledkům při podání znaleckého posudku, a to například i v podobě nepravdivého obvinění, zejména pokud vyvíjí činnost i pro státní orgány nebo obecní samosprávu, popř. přímo na základě zadání komunálních politiků. V takovém případě je totiž i vyšší míra rizika, že se (i nevědomky) výsledek její činnosti stane předmětem politických zájmů.

31. Oproti tomu vzal odvolací soud v úvahu povahu trestní věci, kdy vůči žalobkyni bylo vedeno trestní řízení pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku dle ust. § 175 odst. 1, 3 tr. zák. ve stádiu pokusu dle ust. § 8 odst. 1 tr. zák., kdy jí hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody v rozpětí od 2 do 10 let. Zde však byl předpoklad maximální hrozby trestu odnětí svobody při dolní hranici trestní sazby. Žalobkyně pak byla zproštěna obžaloby podle ust. § 226 písm. a) tr. ř., neboť trestní stíhání vůči ní bylo vedeno na základě jediného důkazu, znaleckého posudku, který však byl shledán nepoužitelným. Trestní řízení tak nemělo být vůbec zahájeno. Odvolací soud přihlédl také k tomu, že žalobkyně nebyla vazebně stíhána, přičemž její trestní stíhání trvalo 17 měsíců.
32. Současně vzal odvolací soud v úvahu, že dopady do její osobnostní sféry byly zřejmé, zejména pokud se týká její profesní i občanské cti, a že tyto negativní dopady byly umocněny širokou medializací trestního stíhání žalobkyně nejen na úrovni regionální, ale i na úrovni celostátní. V řízení bylo prokázáno, že žalobkyně byla podstatným způsobem poškozena ve své profesi, která je založena na důvěryhodnosti osoby znalce. Přitom trestní stíhání bylo zahájeno na základě podezření z úmyslně vadně zpracovaného znaleckého posudku, nikoli z trestného činu nesouvisejícího s výkonem znalecké činnosti. U žalobkyně byl pak dopad trestního stíhání a jeho medializace o to větší, že žije v malé obci, kde se obyvatelé dobře znají a poškozené vztahy se pak velmi těžce znovu budují a napravují. Žalobkyně byla nepochybně známa i mezi znalci, působícími ve stejném regionu a ve stejném oboru znalecké činnosti a trestním stíháním byla podstatně poškozena i její profesní pověst. Právě pro tyto okolnosti odvolací soud navýšil odškodnění uvažované soudem I. stupně až na celkovou částku 300 000 Kč.
33. Pokud se však týká samotné medializace případu, odvolací soud i po zopakování některých důkazů a znovuposouzení po skutkové i právní stránce tohoto aspektu souzené věci (i s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011) dospěl k závěru, že informace orgánů v trestním řízení poskytnutá médiím neměla povahu výrazného excesu, který by se měl projevit ve zvýšení odškodnění. Orgány činné v trestním řízení informovaly od počátku věcně, stručně a s uvedením pouze základních údajů o zahájení trestního řízení. Medializace tak byla prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního stíhání a obecných veřejných poměrů. Nejobsáhlejší články s uvedením jména žalobkyně se začaly publikovat až po zahájení veřejného hlavního líčení a sama žalobkyně i její obhájce se do médií k celé věci také vyjadřovali. Podle názoru odvolacího soudu informace o zveřejnění trestního stíhání žalobkyně měla právě vztah k výkonu žalobkyně jako soudní znalkyně, u které je předpoklad, jak již bylo nastíněno výše, že k něčemu takovému může dojít. Je potom i na žalobkyni, aby měla vyšší míru tolerance k takové skutečnosti.
34. Pokud žalobkyně namítá, že obsahem vyjádření, jež učinili vůči médiím zástupci orgánů činných v trestním řízení, byla porušena presumpce neviny její osoby, nevyplývá to z provedených důkazů. Jak již bylo uvedeno výše, orgány činné v trestním řízení podle ust. § 8a odst. 1 a 3 tr. ř. informovaly o své činnosti veřejnost poskytováním informací veřejným sdělovacím prostředkům, přitom však nezveřejňovaly údaje, které přímo nesouvisí s trestnou činností, a neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen. Z jejich strany nedošlo k žádnému excesu z činnosti podle výše citovaného ustanovení. Přitom nedošlo k použití nevhodného vyjádření, za něž nemůže být brána ani skutečnost, že znalecký posudek vypracovaný v trestním řízení byl uveden místo v jednotném v množném čísle. Stát tak nemůže nést odpovědnost za některé spekulace nebo domněnky uvedené v jednotlivých

médiích různé profesionální úrovni. V případě neodpovídajícího vyjadřování sdělovacích prostředků k probíhající trestní věci může být až porušen princip presumpce nevinny a takovém případě dochází k přetržení příčinné souvislosti. Újma tímto způsobem zapříčiněná však nemůže být přičítána státu. Stát nemůže nést odpovědnost za (nepřípustné) závěry, jež sdělovací prostředky vyvodí z veřejně dostupných zdrojů a prohlášení, jež odpovídají požadavkům zákona. (K odpovědnosti novinářů za korektní informování veřejnosti o probíhajícím trestním řízení např. rozsudek ESLP ze dne 5. 12. 2002, č. 34 896/97, ve věci C. proti Itálii nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1635/2016). V tomto případě je pak dána případně jejich vlastní odpovědnost (těchto médií) podle ust. § 81 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

35. Rozhodnutí státního zástupce podat obžalobu je pak v souladu s ust. § 176 i § 177 písm. c) tr. ř., když obě ustanovení vyžadují, aby státní zástupce ze shromážděných důkazů dospěl k závěru, že obviněná osoba spáchala jí za vinu kladené jednání postihované trestním právem. Míra jistoty, že obviněný spáchal trestný čin, je v případě podání obžaloby výrazně nižší, než jaká je požadována pro vynesení odsuzujícího rozsudku. Při podání obžaloby se neuplatňuje zásada *in dubio pro reo*, a obžalobu je tedy třeba podat, i pokud se v průběhu vyšetřování nepodaří rozptýlit pochybnosti o tom, zda se obviněný stíhaného skutku dopustil (viz i komentář k § 176 t. ř. DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. Trestní řád. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7).
36. Je třeba připomenout, že je odškodňováno vedení trestního stíhání jako celku a výslednou satisfakci pak nelze pojímat jako součet samostatně určených odškodnění za jednotlivé úkony. Tomuto přístupu ostatně odpovídá i judikaturou dosažený závěr, že ne každý úkon v trestním stíhání je považován za nezákonný, ačkoli trestní stíhání jako takové je ve smyslu shora uvedeného za nezákonné považováno (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3310/2013).
37. Současně vzal odvolací soud v úvahu, že žalobkyně do svého nároku zahrnula i nároky, které by svou povahou mohla uplatnit vůči žalované samostatně, a to ve formě náhrady škody věcné, náhrady ušlého zisku a náhrady škody na zdraví (k tomu blíže např. již výše uvedený rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011).
38. Lze tak znovu shrnout, že odvolací soud má tak za to, že v souzeném případě celková částka odškodnění 300 000 Kč je přiměřená, v intencích soudy přiznávaného odškodnění za nemajetkovou újmu v obdobných věcech, a tudíž i odpovídající obecně sdílené představě spravedlnosti.
39. Odvolací soud proto změnil (§ 220 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.) zamítavý výrok II. napadeného rozsudku soudu I. stupně tak, že žalobkyni přiznal nad rámec již žalovanou poskytnutého odškodnění ve výši 100.000 Kč ještě částku 200.000 Kč. Ve zbývající zamítavé části ohledně 800.000 Kč pak rozsudek v tomto výroku jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.).
40. Výrok I. o zastavení řízení nebyl odvoláním dotčen (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
41. Vzhledem k tomu, že odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil, rozhodl ve smyslu ust. § 224 odst. 2 ve spojení s ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. o nákladech řízení před soudy všech stupňů.
42. Za řízení před soudem I. stupně náleží právnímu zástupci žalobkyně odměna za celkem pět úkonů právní služby podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhl. č. 177/1996 Sb., dále jen „AT“, (převzetí zastoupení, žaloba, vyjádření k podání žalované, účast na jednáních ve dnech 11. 4. 2014 a 23. 9. 2014, závěrečný písemný návrh) po 3.100 Kč, dále paušální náhrada hotových výdajů ke každému úkonu právní služby po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.

43. Za následné odvolací řízení náležely žalobkyni náklady právního zastoupení za dva úkony právní služby dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. d) a g) AT (odvolání a účast na jednání dne 6. 10. 2015) po 3.100 Kč a dvě paušální náhrady hotových výdajů ke každému úkonu právní služby po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.
44. Za dovolací řízení náležela právnímu zástupci žalobkyně odměna za jeden úkon právní služby podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. d) AT (písemné dovolání) ve výši 3.100 Kč a jedna paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.
45. Za další odvolací řízení náležela právnímu zástupci žalobkyně odměna za jeden úkon právní služby podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. g) AT (účast na jednání soudu dne 22. 11. 2016) ve výši 3.100 Kč a jedna paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.
46. Za další dovolací řízení náležela právnímu zástupci žalobkyně odměna za jeden úkon právní služby podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. d) AT (písemné dovolání) ve výši 3.100 Kč a jedna paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.
47. Za dané odvolací řízení náležela právnímu zástupci žalobkyně odměna za jeden úkon právní služby podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bod 5. ve spojení s ust. § 11 odst. 1 písm. g) AT. (účast na jednání soudu dne 24. 7. 2018) ve výši 3.100 Kč a jedna paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 AT.
48. Dále právnímu zástupci žalobkyně přiznal požadované cestovné Olomouc – Praha a zpět, tedy 2x 270 km, vozem Audi 4 G Kombi, RZ XXXXX, při spotřebě 6,87 l /100 km a ceně nafty 29,80 Kč/l a náhradu opotřebení podle ust. § 189 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb. ve spojení s ust. § 1 písm. b) a § 4 písm. a) vyhl. č. 463/2017 Sb. ve výši 4 Kč/1 km, celkem 3 266 Kč.
49. Celkové náklady řízení tedy činily 40 666 Kč, po připočtení 21% sazby daně z přidané hodnoty ve výši 8 540 Kč, pak 49 206 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek a z důvodů stanovených v § 237 o. s. ř. - jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Praha 24. července 2018

JUDr. Jan Klášterka v. r.
předseda senátu